

מדוע נאמרו בפרשתנו דיני שמירת המקדש ודיני מתנות כהונה?

הקדמה

בתחילת פרק י"ח מצווה ד' את משה על דיני שמירת המקדש, ואחר כך על דיני מתנות כהונה. נשאלת השאלה: מדוע מופיעים ציוויים אלה דווקא כאן? מדוע הם אינם מופיעים בספר "תורת כהנים", הוא חומש ויקרא, ב"פרשת כהנים", היא פרשת אמר¹?

א. הסבר על פי הפשט

בסוף פרק י"ז טענו בני ישראל: "כל הקרב הקרב אל משכן ד' ימות, האם תמנו לגוע?" על כך ענה ד' שאהרן ובניו צריכים לשמור שבני ישראל לא יקרבו למזבח ולמשכן ולא ימותו, ומתוך שהכהנים עובדים במקדש, ושומרים שבני ישראל לא יתקרבו למשכן ולא ימותו, הם זוכים במתנות הכהונה. כך נאמר לקראת סוף הפרשה: "ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל לנחלה חלף עבדתם אשר הם עבדים את עבדת אהל מועד" (יח, כא).

ב. הסבר רש"י

על כתיבת מתנות כהונה דווקא בפרשתנו הוסיף רש"י (בפסוק ח'): "ואני הנה נתתי לך - בשמחה. לשון שמחה הוא זה, כמו: 'הנה הוא יוצא לקראתך, וראך ושמח בלבוי' (שמות ד, יד). משל למלך שנתן שדה לאוהבו, ולא חתם ולא העלה בערכאין. בא אחד וערער על השדה. אמר לו המלך: כל מי שירצה יבוא ויערער לנגדך. הריני כותב וחותר לך ומעלה בערכאין. אף כאן, לפי שבא קרח וערער כנגד אהרן על הכהונה, בא הכתוב ונתן לו כ"ד מתנות כהונה בברית מלח עולם². ולכך נסמכה פרשה זו לכאן".

¹ עיין רש"י במסכת גיטין (ס ע"א): "פרשת כהנים - 'אמר אל הכהנים', שהלכות כהנים כתובות בה: 'לא יטמאו', 'לא יקחו', 'מום בו, לא יגשו'".

² עיין ברבנו בחיי כאן בפסוק ח', שהביא גם כן את מדרש חז"ל, והוסיף: "וכן דרשו רז"ל בפרק הזרוע (חולין קלג ע"ב): עשרים וארבעה מתנות כהונה הן, וכלן נתנו לאהרן ולבניו בכלל ופרט וברית מלח. כל המקיימן כאילו קיים כלל ופרט וברית מלח, וכל העובר עליהן כאילו עובר על כלל ופרט וברית מלח. ואלו הן: עשר מתנות בבית המקדש, ועשר בגבולים, וארבע בירושלים. עשר במקדש: חטאת בהמה, וחטאת העוף, אשם ודאי, אשם תלוי, זבחי שלמי צבור, לוג שמן של מצורע, שתי הלחם, לחם הפנים, שירי מנחות, מותר העומר.

נמצאנו למדים מכאן יסוד גדול שנוגע לתחומים רבים בחיים: "רבות מחשבות בלב איש ועצת ד' היא תקום" (משלי יט, כא). לא רק למרות ריבוי המחשבות בלב איש, עצת ד' תקום, אלא לפעמים דווקא מתוך ריבוי המחשבות תקום עצת ד' עוד יותר מהר, ובצורה יותר ברורה: מתוך שקרח ערער על אהרן, קיבל אהרן את מתנות הכהונה בברית מלח.

ענין זה מתקשר למה שהתבאר בסוף המאמר "מדוע ביקש משה להעניש את קרח ועדתו בצורה כל כך חמורה", שמתוך הערעור של קרח על דברי משה ושליחותו על ידי ד', התבררה עוד יותר אמיתות נבואתו של משה!

ג. מקומות נוספים בתנ"ך בהם מופיע יסוד זה

יסוד זה מופיע גם במקומות נוספים בתנ"ך:

1. אחי יוסף ניסו למנוע את התגשמות חלומו של יוסף, שבו הוא ראה שהאחים משתחווים לו, ולכן זרקוהו לבור ואחר כך מכרוהו למצרים (בראשית לז, כ-לו)³, אבל במעשה זה עצמו הם גרמו לקיום חלומו של יוסף והשתחווותם לו (רש"י שם, כ). אמנם אחי יוסף היו צדיקים, ובארנו את עומק כוונתם במאמרנו בפרשת וישב, אך מכל מקום התורה מלמדת אותנו יסוד זה גם בפרשת מכירת יוסף.
2. אדניהו, יואב ואביתר רצו למנוע את המלכת שלמה, ולכן המליכו את אדניהו (מלכים א א, ה-ט ורש"י שם בפסוק ז), אך במעשה זה עצמו הם קירבו את המלכת שלמה עוד בחיי דוד, ואת הכרזתו המפורשת של דוד ששלמה ימלוך אחריו (שם, כט-מח)⁴.

סיום

גם בימינו נעשים מעשים רבים שענינם למנוע ח"ו את הבטחות ד' לאבותינו על שלטון עם ישראל על ארץ ישראל כולה. בין אם מעשים אלו נעשים בכוונה נגד רצון ד', ובין אם הם נעשים שלא בכוונה נגד רצון ד', אנו בטוחים ש"ודאי לא

ארבע בירושלים: בכור, בכורים, איל נזיר, עורות קדשים.
 עשר בגבולין: תרומה, תרומת מעשר, חלה, ראשית הגז, והמתנות שהן הזרוע והלחיים והקיבה,
 פדיון הבן, פטר חמור, שדה אחוזה, שדה חרמין, גזל הגר".
 גם ה"שפתי חכמים" כאן באות ג פירט את כ"ד מתנות הכהונה. ועיין גם ברמב"ם בפ"א מהלכות בכורים.

³ עיין במאמר "מכירת יוסף - איך יתפוס השכל זה הדבר?!!" בספרי "הדר התורה" בראשית בפרשת וישב.

⁴ ועיין גם במאמר "מלחמות ישראל בכנעני מלך ערד" שבפרשת חקת בסוף פ"ו.

מדוע נאמרו בפרשתנו דיני שמירת המקדש ודיני מתנות כהונה? 235

יועילו כל חשבונות העולים בלב אדם שמחשבותיו הבל, נגד עצת ד' העליונה אשר
דבר טוב על ישראל, לכוּן אור גאולה ודרך חיים לשאר עמו⁵.
נקווה שכל המעשים הללו רק יזרזו את התגשמות דברי ד' על גאולתנו ועל
שלטוננו בכל ארץ ישראל, ובהחזרת השכינה לציון במהרה בימינו.

---

⁵ לשון מרן הרב באגרות הראי"ה, איגרת שע"ח.